

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 25-158-8325

Chișinău

24 iulie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege cu privire la modificarea art. I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) (*inițiativa legislativă nr.256 din 17 iulie 2024*), aprobat în ședința Guvernului din 24 iulie 2024, conform Deciziei protocolare nr. 31.28/2024.

Anexe:

1. Copia deciziei protocolare - 1 filă.
2. Avizul la proiectul de lege - 6 file.

**Secretar general
adjunct al Guvernului**

Roman CAZAN

*Ex.: Mariana Ceban
Te. 022-250-482*

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1905</u>		
" <u>24</u> "	<u>07</u>	<u>2024</u>
Ora		

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIE PROTOCOLARĂ nr. 31.28/2024

Extras din procesul-verbal nr.31 (pct.28)

al ședinței Guvernului din 24 iulie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul Guvernului la proiectul de lege cu privire la modificarea art. I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 24 iulie 2024
Decizia protocolară nr.31.28/2024

AVIZ

la proiectul de lege cu privire la modificarea art. I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional)

Guvernul a examinat proiectul de lege cu privire la modificarea art. I din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional), înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 256 din 17 iulie 2024) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ a fost elaborat în scopul operării unor modificări în Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului penal și Codului contravențional) pentru a conferi o claritate suplimentară și a exclude orice echivoc privind interpretarea unor infracțiuni de corupție din legea referită.

Cu titlu general, ținem să atragem atenția autorilor asupra dispozițiilor finale și tranzitorii de la art. IV din Legea nr. 136/2024 pentru modificarea unor acte normative, care stabilesc *inter alia* intrarea în vigoare a noilor prevederi. Astfel, trecând în revistă acele prevederi care se urmărește a fi modificate, sesizăm că printre acestea se regăsesc și unele modificări care au intrat deja în vigoare și sunt parte componentă a Codului penal. Prin urmare, în cazul intervențiilor de la pct. 3-5 din proiectul prezentat, considerăm oportun și necesar operarea modificărilor la Codul penal, și nu la Legea nr. 136/2024. Subsecvent, ținem să precizăm că titlul proiectului de act normativ se va modifica corespunzător.

Totodată, în scopul îmbunătățirii proiectului prin prisma cerințelor de calitate a actului normativ expunem următoarele observații și propuneri.

La pct. 1 și 2

În partea ce ține de intervențiile legislative la art. 324 din Codul penal, constatăm că prin proiect se urmărește lichidarea omisiunii legiuitorului de a sancționa persoana cu funcție de demnitate publică sau funcționarul internațional care pretinde, acceptă sau primește bunuri, servicii a căror valoare nu depășește 100 de unități convenționale, pentru a îndeplini ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia. Având în vedere că corupția subminează democrația și statul de drept, conduce la încălcarea drepturilor omului, subminează economia și erodează calitatea vieții, lupta împotriva corupției fiind parte integrantă a asigurării respectării statului de drept, se impune promovarea unei politici penale corecte și consecvente prin prisma unui tratament egal și toleranței zero față de orice act de corupție. În acest

context, reținem că, în cazul respectiv, modalitatea prin care se propune realizarea acestui deziderat comun nu se exprimă prin cea mai reușită formulă, ținând cont de următoarele considerente.

Legiuitorul a stabilit un quantum al valorii bunurilor primite în urma actului de corupție, în baza căruia aplică o pedeapsă graduală în funcție de faptul dacă a fost depășit acest plafon sau nu. Proiectul de lege propus spre examinare nu face această distincție în cazul persoanei cu funcție de demnitate publică sau al funcționarului internațional, încălcând-se în acest mod principiul proporționalității pedepsei penale. Astfel, analizând propunerile de modificare prin prisma opticii expuse în nota informativă, persoana cu funcție de demnitate publică va fi pasibilă de pedeapsa închisorii de la 7 la 15 ani indiferent de faptul dacă a primit bunuri în valoare de până la 5 000 de lei sau bunuri a căror valoare depășește 40 de salarii medii pe economie, echivalentul prin aproximație a 550 000 lei. Se constată o inechitate, or o pedeapsă justă este o pedeapsă proporțională ale cărei limite să fie stabilite în funcție de o serie de criterii, printre care frecvența fenomenului infracțional sau gradul de pericol social al acestuia.

În aceeași ordine de idei, aducem în lumină raționamentele Curții Constituționale, expuse în Hotărârea sa nr. 18/2020 potrivit căroră „[...] incriminarea faptelor, stabilirea pedepsei pentru acestea, precum și regimul executării acestora țin de competența Parlamentului și se bazează pe rațiuni de politică penală. Parlamentul posedă, în acest sens, o marjă de discreție, în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei și respectă principiile constituționale. Totuși, această marjă de discreție a legislatorului nu trebuie să afecteze principiul proporționalității sancțiunii aplicate prin raportare la fapta ilicită și la circumstanțele cazului. Parlamentul trebuie să estimeze, in abstracto, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional sau gradul de pericol social al acestuia, care sunt limitele de pedeapsă potrivite.”

Totodată, în Decizia nr. 124/2019, Curtea a reținut că instanțelor de judecată le revine sarcina de a individualiza în fiecare caz particular pedeapsa care trebuie aplicată unei persoane, luându-se în considerare toate circumstanțele relevante. Acest fapt reprezintă o garanție în vederea realizării principiului proporționalității pedepsei. Raportând argumentele Curții la speța noastră, sesizăm ca instanțele de judecată ar fi lipsite de posibilitatea de a individualiza pedeapsa în mod efectiv și rezonabil. Or, limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil.

Subsecvent, ținem să menționăm că argumentele formulate supra sunt incidente și pentru modificările de la pct. 2 din proiectul de act normativ supus avizării.

În contextul celor expuse, propunem următoarea redacție a pct. 1 și 2:

„1. Punctul 141 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 324. Coruperea pasivă**

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de către o persoană publică sau de către o persoană publică străină de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru sine sau pentru o altă persoană, sau acceptarea ofertei ori promisiunii acestora pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia se pedepsește cu amendă în mărime de la 1 000 la 2 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2) Faptele prevăzute la alin. (1) săvârșite de către o persoană cu funcție de demnitate publică sau de către un funcționar internațional se pedepsesc cu amendă în mărime de la 2 000 la 3 000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite în proporții ce depășesc 100 de unități convenționale se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu amendă în mărime de la 6 000 la 8 000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

(4) Faptele prevăzute la alin. (1), (2) sau (3) săvârșite:

a) cu extorcare de bunuri sau servicii;

b) în proporții mari se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani, cu amendă în mărime de la 8 000 la 10 000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 7 la 10 ani.

(5) Faptele prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4) săvârșite:

a) în proporții deosebit de mari;

b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 15 ani, cu amendă în mărime de la 13 000 la 20 000 de unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 10 la 15 ani.”

2. Punctul 142 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 325. Coruperea activă**

(1) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, unei persoane publice sau unei persoane publice străine de bunuri, servicii, privilegii sau avantaje sub orice formă ce nu i se cuvin, pentru aceasta sau pentru o altă persoană, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sau contrar acesteia se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 1 500 de unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3 000 la 5 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(2) Faptele prevăzute la alin. (1) săvârșite în privința unei persoane cu funcție de demnitate publică sau a unui funcționar internațional se pedepsesc cu amendă în mărime de la 1 000 la 2 000 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4 000 la 7 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(3) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite în proporții ce depășesc 100 de unități convenționale se pedepsesc cu închisoare de până la 6 ani cu amendă în mărime de la 4 000 la 6 000 de unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 10 000 la 14 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(4) Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite în proporții mari se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu amendă în mărime de la 6 000 la 8 000 de unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 14 000 la 18 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

(5) Faptele prevăzute la alin. (1), (2), (3) sau (4) săvârșite:

a) în proporții deosebit de mari;

b) în interesul unui grup criminal organizat sau al unei organizații criminale se pedepsesc cu închisoare de la 6 la 12 ani, cu amendă în mărime de la 12 000 la 18 000 de unități convenționale, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 20 000 la 40 000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(6) Persoana care a promis, a oferit sau a dat bunuri ori servicii enumerate la art. 324 este liberată de răspundere penală dacă acestea i-au fost extorcate sau dacă persoana s-a autodenunțat neștiind că organele de urmărire penală sunt la curent cu infracțiunea pe care a săvârșit-o.””

La pct. 3-5

Cu referire la modificările operate la art. 327-329 din Codul penal, menționăm că se impune reflectarea adecvată în textul normativ a ipotezei de producere a daunelor cu caracter nepatrimonial. Susținem faptul că consacrarea în legea penală doar a daunelor cu caracter patrimonial ar genera o lacună de care unii vor încerca să profite. În comparație cu daunele cu caracter patrimonial, cele cu caracter nepatrimonial pot lăsa urme chiar mai adânci în destinul unui om. Cu toate acestea însă, intervenția legislativă trebuie făcută într-o asemenea manieră încât să nu creeze suspiciuni de neconstituționalitate din perspectiva criteriilor de previzibilitate și calitate a normei penale. Or, imposibilitatea exercitării legale, de către persoanele fizice sau juridice a drepturilor și libertăților lor fundamentale prevăzute de Constituția Republicii Moldova, afectarea drepturilor și intereselor patrimoniale ale statului, ori afectarea obligațiilor statului asumate pe plan internațional generează un spectru larg de situații ipotetice, care din perspectiva pericolului social nu toate ar putea să se ridice la rangul răspunderii penale și al conceptului de *ultima ratio*.

În situația în care, pe de o parte, norma este formulată într-o manieră generală, care nu permite persoanei să își stabilească conduita, iar pe de altă parte, în privința persoanei lezate nu este stabilit fără echivoc un anumit prejudiciu, considerăm că promovarea prevederilor respective vor crea impedimente din perspectiva incertitudinii normei pasibile de aplicare: a normei penale sau a normei contravenționale.

În aceeași ordine de idei, formula propusă ar putea crea premise pentru o interpretare extensivă defavorabilă din partea organelor de drept, ceea ce reprezintă o încălcare flagrantă a principiilor de drept penal. Or, ține de obligația pozitivă a statului de a asigura o protecție efectivă împotriva urmării penale, condamnării și sancționării arbitrare a persoanei.

Mai mult ca atât, la 19 mai 2023, pe platforma Ministerului Justiției au avut loc consultări publice pe marginea unor aspecte din proiect cu privire la modificările de la art. 327-329, 335 din Codul penal, care au generat divergențe de opinii în procesul de reavizare. În contextul mai multor hotărâri ale Curții Constituționale prin care a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau”, Ministerul Justiției a pus în discuție cu reprezentanți ai Procuraturii Generale, Procuraturii Anticorupție, Comisiei juridice, numiri și imunități, precum și cu avocați, instituirea în conținutul normelor de incriminare a urmărilor prejudecabile materializate atât prin cauzarea de daune intereselor patrimoniale ale persoanelor fizice și ale celor juridice, cât și prin cauzarea de daune intereselor nepatrimoniale ale persoanei. Prin urmare, discuțiile din cadrul ședinței de lucru s-au axat pe aprecierea asupra conceptului normelor de incriminare enunțate, asupra concordanței acestora cu Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, dar totodată și asupra încadrării noilor modificări în prevederile legislative din domeniul dreptului penal, care în cele din urmă s-au materializat prin formula din Legea nr. 136/2024.

În acest context, precizăm că modificările operate la textul art. 327-329 din Codul penal, prin Legea 136/2024, sunt în unison cu raționamentele Curții Constituționale a Republicii Moldova desprinse din textul mai multor hotărâri emise cu prilejul verificării constituționalității normelor în discuție (e.g. Hotărârea nr. 33/2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal (abuzul de putere sau abuzul de serviciu), Hotărârea nr. 24/2019 privind controlul constituționalității unor prevederi din art. 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 327 alin. (2) lit. c), 329 alin. (1) și alin. (2) lit. b) și din art. 335 alin. (1¹) din Codul penal etc.).

Totodată, Guvernul își exprimă rezerva în partea ce ține de substituirea sintagmei „încălcarea legii” cu sintagma „contrare actelor normative”, or, în viziunea noastră această formulă nu conferă o claritate suplimentară normei de incriminare, dar și ar fi contrară practicii Curții Constituționale. În acest context, reținem că prin încălcarea legii organele judiciare au în vedere, pe lângă prescripțiile normative ale legii, și încălcarea anumitor obligații prevăzute prin

hotărâri ale Guvernului, încălcarea anumitor ordine. Astfel, prin lege se are în vedere inclusiv o reglementare secundară emisă de Guvern, de altă autoritate a administrației publice centrale sau locale, cu condiția ca acestea să detalieze o lege propriu-zisă din care derivă acele obligații.

La pct. 6

În partea ce ține de modificările de la art. 335 din Codul penal, considerăm judicios operarea acestora, luând în considerare atât observațiile Curții Constituționale, cât și particularitățile specifice ale domeniului privat.

În contextul celor expuse, Guvernul comunică susținerea parțială a respectivului proiect de lege, cu luarea în considerare a observațiilor și propunerilor (reliefate supra) de îmbunătățire a calității proiectului.